

Nr 169.

Av herr Trygger m. fl., om tull å ägg och äggpreparat.

Krisen inom jordbruket har icke heller lämnat fjäderfäaveln oberörd. Även äggproduktionen har fått följa med i det allmänna internationella priset, varigenom det ekonomiska utbytet av densamma minskats. Samtidigt härmed har vårt lands äggproduktion utsatts för ökad konkurrens på hemmamarknaden. Några siffror, hämtade ur Kommersiella Meddelanden och jordbruksutredningens specialundersökning av fjäderfäneringen, skola närmare belysa de förstnämnda konjunkturerna för ifrågavarande produktionsgren.

Den totala äggproduktionen, som 1914 av krigsberedskapskommissionen beräknades till 408 miljoner st., har för år 1927 stigit till beräknade 593 miljoner st. eller 35,581 ton. Sedan dess har en ytterligare stegring inträffat; endast för tidrymden 1927—1929 har denna av jordbruksutredningen antagits utgöra cirka 7 procent.

Införseln och utförseln av ägg ha under senare åren utgjort:

Å r	Införsel ton		Utförsel ton		Översk. av imp. el. exp. ton	
	1,000 st.	ton	1,000 st.	ton	1,000 st.	ton
1913	50,031	2,577	55,137	3,228	+ 5,106	+ 651
1921	31,649	1,856	11,720	709	— 19,929	— 1,147
1922	30,230	1,822	9,763	563	— 20,467	— 1,259
1923	37,216	2,269	13,617	810	— 23,599	— 1,459
1924	34,327	1,999	12,687	745	— 21,640	— 1,254
1925	11,196	638	13,841	818	+ 2,645	+ 180
1926	18,718	1,092	31,434	1,830	+ 12,716	+ 738
1927	2,585	161	65,826	3,920	+ 63,241	+ 3,759
1928	4,012	248	65,187	3,888	+ 61,175	+ 3,640
1929	4,210	253	89,034	5,267	+ 84,824	+ 5,014
1930 prel.	7,586	453	78,429	4,665	+ 70,843	+ 4,213
jan.—nov. 1930	7,089	—	70,360	—	+ 63,271	—
jan.—nov. 1931	22,888	—	48,043	—	+ 27,055	—

Medelspriserna å ägg framgå ur följande partinoteringar ur Kommersiella Meddelanden, avseende både årsmedelspris samt säsongfluktuationerna under de båda senaste åren.

Årsmedelspriser å nyvärpta ägg under juni månad ha varit:

1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
195	130	108	122	126	116	105	111	113	86	71

Samma månadspriser utgjorde under 1930 och 1931:

	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
1930	147	132	97	90	93	86	94	111	128	159	195	164
1931	125	110	99	73	70	71	76	87	115	134	162	—

Som av ovanstående tabeller framgår, kännetecknas det allmänna läget inom fjäderfäneringen av stigande produktion, möjliggjord eller stimulerad av den starkt ökade äggkonsumtionen. I och med denna produktionsökning har fr. o. m. 1925 en höjning av exportkvantiteterna uppstått ända till dess utförseln sjunkit under sistförflutna år. Samtidigt med exportstegringen har en avsevärd minskning av införseln skett och importöverskottet för 1920-talets förra hälft bortarbetats. En plötslig stegring av importen har emellertid inträffat under föregående år, vilket i anmärkningsvärd grad nedpressat exportöverskottet. Att äggexporten representerar ett viktigt inslag i vår utrikeshandel framgår därav att denna under åren 1928, 1929 och 1930 enligt officiella statistiska uppgifter haft ett värde å cirka 6.6, 9 och 6.7 miljoner kronor respektive samt att nettoöverskottet angivits till ett värde av 6.3, 6 och 6 miljoner kronor respektive år. För föregående års elva första månader har totalexportvärdet, även delvis på grund av fallande priser, sjunkit till 3.4 och värdet av exportöverskottet till 2.6 miljoner kronor. Både med hänsyn till handelsbalansen och till den försämring av produktionsvillkoren, som inträtt i och med det allmänna prisfallet under 1931, måste därför frågan om fjäderfäneringen påkalla statsmakternas uppmärksamhet.

Införseln av ägg till Sverige är f. n. tullfri. Den enda åtgärd, som i handelspolitiskt hänseende vidtagits för att skydda den svenska produktionen, utgör 1926 års kungörelse om märkning av ägg. Med hänsyn till vikten av det svenska produktionsöverskottets exporterande ha statsmakterna givit understöd åt organisations-, kontroll- och upplysningsarbete. Frukterna av detta stöd kunna dock riskeras under trycket på den inhemska marknaden från den utländska konkurrensen, samtidigt som äggexporten försvåras och hämmas genom det allmänna krisläget ute i världen samt vederbörande avnämareländers, främst Tysklands och Englands, ansträngningar att även å detta livsmedelsområde bli i allt högre grad självförsörjande.

Särskild uppmärksamhet tilldrager sig den finska utförselpremien å ägg, vilken utgår med 5 Fmk eller f. n. omkring 40 öre i svenskt mynt per kilogram. Det förhållandet, att en grannstat genom direkta statsbidrag uppmuntrar sin utrikeshandel och därmed skärper konkurrensen på vår hemmamarknad, måste giva skyddskravet en alldeles särskild

tyngd. Följderna av detta statliga premiesystem kunna också utläsas i fjolårets införselstatistik. Finland representerade en avsevärd del av importstegringen, i det dess export till Sverige på ett år ungefär fördubb- lats samt utgjorde cirka en tredjedel av den totala importen. Av mindre eller ingen direkt betydelse för Sveriges vidkommande synas däremot hittills de lettiska utförselspremierna å 0.02 å 0.03 lats per styck ha varit; med den nuvarande noteringen röra sig de lettiska utförselpremierna kring de finska premiernas storlek.

Vid ett allsidigt bedömande av de hittillsvarande verkningarna av de ifrågavarande exportpremierna torde först anföras, att desamma varit oförmögna att i någon nämnvärd utsträckning påverka den internatio- nella prisnivån, vilken bestämts av andra faktorer. Vidare kan konsta- teras, att införseln hit från Finland i förhållande till den svenska total- produktionen varit jämförelsevis ringa, utgörande blott cirka halvannan procent därav. Ytterligare är det påtagligt, att införseln därifrån, lik- som införseln främst från Danmark under vintermånaderna, utjämnat vissa säsongfluktuationer i tillförseln till den svenska marknaden, under vilka fluktuationer import erfordrats för att fylla konsumtionsbehovet. Såsom införselsiffrorna ge vid handen, ha de finska äggen huvudsakli- gast vunnit avsättning i Norrland, där äggproduktionen ännu icke upp- arbetats att motsvara konsumtionen därstädes. De finska exportörerna ha härvid favoriserats framför södra Sveriges äggproducenter av de läg- re fraktkostnaderna och exportpremierna. Just för Norrlands vidkom- mande torde också frågan om skydd mot den utländska statligt premi- erade konkurrensen äga största betydelsen.

Vi vilja icke dölja, att frågan om den svenska äggproduktionens häg- nande kan bedömas olika allt efter de synpunkter, man vill anlägga på den svenska ägghandelns lämpligaste framtida inriktning. Den teore- tiskt bästa lösningen med hänsyn till det tillfälliga importbehovet, en importreglering, torde av många skäl få anses utesluten. Åsättandet av en tull är tillräckligt försvarat som ett skydd för en inhemsk näring mot intrånget från en statssubventionerad utländsk konkurrens. De låga pri- serna och den starkt minskade avkastningen kunna likaledes motivera den stegring av den inhemska prisnivån, som påläggandet av tull kan ha till följd; därmed skulle jordbrukare och lägenhetsägare, för vilka hönsodling utgör en för deras villkor icke föraktlig biförtjänst, kunna beredas en liten lättnad i den allmänna depressionen. Å andra sidan mana åtskilliga omständigheter till varsamhet. Härvid kommer främst i åtanke de periodiska behoven av importtillförsel. Likaledes kan man icke bortse från risken av konsumtionsminskning vid fördyrandet av detta livsmedel, vilket i händelse av fortsatt produktionsökning inom landet samt stigande avsättningssvårigheter utomlands kunde återfalla på producenterna. Ser man dessutom ägghandelsfrågan på längre sikt, kan åsättandet av en *högre* tullsats tänkas oförmånligt inverka på vår

utförsel. Producenternas intressen kunde därvid, åtminstone tillfälligtvis, komma att i större utsträckning än hittills inriktas på hemmamarknaden med dess av tullskyddet skapade gynnsamma prisvillkor. Detta i sin tur kunde leda till att exporten bleve alltmera ojämn. Då uppehållandet av en jämn export utgör främsta förutsättningen under nuvarande hårda konkurrens för en större export och goda prisvillkor därvid, kunde en tillfällig koncentration till hemmamarknadens avsättningsområde allvarligt skada vår export. Alldeles särskilt kunde detta bli till förfång för vår äggproduktion, därest denna i enlighet med de statliga uppmuntringssträvandena fortsatte att stiga icke blott absolut utan även relativt i förhållande till den inhemska förbrukningen. Fördelen därvid att icke behöva på nytt inarbeta utlandsmarknader behöver icke särskilt understrykas. Hittills har det, med hänsyn till de höga fraktkostnaderna, kunnat vara fördelaktigare att avsätta de södra landsdelarnas överskott i utlandet och låta importvägen fylla konsumtionsbehoven uti mellersta och norra Sverige.

Vid en avvägning av de synpunkter, som på ovan endast skisserade sätt kunna anläggas på vår äggproduktionsfråga, kunna vi icke undgå att anse betonandet av nuvarande och framtida exportintressen värda allt beaktande. Ett skydd, som skulle ungefär svara mot storleken av exportpremierna i Finland, torde därför f. n. icke vara erforderligt. Å andra sidan böra icke kunna förnekas, att det allmänna läget inom fjäderfäneringen med starkt sjunkande priser, försvärad export, ökad import och sannolik produktionsökning talar för ett mindre skydd. Storleken av detta bör enligt vår mening utmätas främst med hänsyn till utjämnande av skillnaden i fraktkostnaderna till Norrland mellan å ena sidan Finland och å andra sidan södra Sverige. Genom en tull å 20 öre per kilogram, vilken vi vilja föreslå, torde ett inhemskt överskott erhålla ungefär samma förutsättningar att konkurrera på Norrland som den finska exporten. Ytterligare finna vi en mindre tullsats tillfyllest motiverad av angelägenheten att stimulera den inhemska fjäderfäaveln i Norrland, så att denna snart skall kunna tillgodose konsumtionsbehovet. Vidtages icke någon skyddsåtgärd kunna eljest frukterna av det därstädes bedrivna upplysnings- och utvidgningsarbetet omintetgöras till följd av en främmande stats handelspolitiska åtgöranden. Verkingarna för landet i dess helhet av en tullpåläggning torde i övrigt vara begränsade, så länge prisnivån övervägande bestämmes av exportpriset. Vi anse oss ytterligare böra uttala, att en fortsatt försämring av äggproduktionens konjunkturen kan framtvinga kraftigare åtgärder än vi här velat föreslå. Skulle det därvid visa sig, att statlig exportpremiering i verkligt betydande omfattning skadade vår inhemska näring och komme detta att inträffa redan före nästa riksdags öppnande, tveka vi icke att förorda, att Kungl. Maj:t skyndsammast i enlighet med ifrågasatt utvidgning av den s. k. kamptullsparagrafen i nödig utsträckning

förhöjer tullskyddet såsom det i en dylik situation effektivaste försvarsmedlet för landets näringsintressen.

Av betydelse för vår äggproduktion är också införande av ett skydd för äggpreparat. Enligt gällande tulltaxa åtnjuta även äggula och flytande äggvita tullfrihet. Ifrågavarande preparat, som huvudsakligast komma till användning för industriellt ändamål, härröra till övervägande delen från Kina, även om införseln hit sker via andra länder. Importen härav har under 1920-talet successivt ökat och har under de tre senaste åren hållit sig kring 500 ton samt därunder på grund av prisfall varierat i värde mellan ej fullt 1 miljon och ungefär ½ miljon kronor. För försäljningen av konserverade ägg ha dessa preparat inneburit en ökad konkurrens, sedan de kommit att alltmer nyttjas i bageriindustrien. I nuvarande läge med nödvändigheten att ge svenska jordbruksprodukter allt tänkbart stöd och i betraktande av ifrågavarande importkvantitets jämförelsevis stora värde finna vi det önskvärt och motiverat, att dessa preparat åsättas samma tullskydd som vi föreslagit för ägg.

På grund av vad ovan anförts få vi sålunda hemställa,

att riksdagen ville besluta att gällande tulltaxa fr. o. m. den dag Kungl. Maj:t bestämmer måtte i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

Statistiska nr		Tull för 100 kg. kronor	Redovisningsgrund	Tulltaxe-nr
71	ägg	20: —	kg. kr.	24
72	äggula och flytande äggvita	20: —	kg. kr.	25

Stockholm den 22 januari 1932.

Ernst Trygger.

Joh. Nilsson,
Kristianstad.

J. B. Johansson.

K. von Geijer.

Ludvig Widell.

M. Svensson.

Hjalmar von Sydow.

A. O. Frändén.

G. Sederholm.